

INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Matejki 48/49, 60-769 Poznań

październik 1996

Szanowni Państwo,

Rozpoczynamy rok akademicki 1996/97, jak sędzę, w nieco lepszych nastrojach. Po raz pierwszy od wielu lat doczekaliśmy się znaczącej podwyżki płac. Zdaję sobie sprawę, że jest to zaledwie krok w dobrym kierunku. I mam nadzieję, że nie jest to krok ostatni!

Dla Wydziału będzie to kolejny rok inwestowania w infrastrukturę naukową i dydaktyczną. Dzięki grantowi Fundacji Nauki Polskiej oraz pomocy JM Rektora Stefana Jurgi zamierzamy do końca roku akademickiego oddać do użytku nowoczesną bibliotekę Wydziału. Przewidujemy również znaczne powiększenie powierzchni na pracownię naukowe w Collegium Mathematicum w związku z przejściem fizyków-teoretyków na Morasko. Ponadto, w przypadku przejęcia przez UAM budynku HCP na własność, będziemy mogli wnioskować o nieznaczne, lecz istotne dla nas powiększenie powierzchni dydaktycznej w tym budynku (sala wykładowa, laboratoria komputerowe oraz czytelnia studencka). Zatem ... czekają nas przyjemności, jakie znamy już od 3 lat, czyli ... remonty!!! W bieżącym roku zamierzamy, zgodnie z sugestią JM Rektora, podjąć prace studyjne na programem zagospodarowania nowej siedziby Wydziału Matematyki i Informatyki na Morasku. W tej sprawie władze dziekańskie liczą na Państwa uwagi, sugestie i propozycje.

Najbliższy rok akademicki powinien być bardzo istotny dla rozwoju kadrowego Wydziału. Przewiduję znaczne zwiększenie liczby samodzielnych pracowników z tytułem naukowym, przeprowadzenie kilku habilitacji oraz wielu doktoratów. Chcielibyśmy również doprowadzić do istotnego przyrostu liczby stypendiów doktoranckich oraz doktorantów studiujących w trybie zaocznym.

W sferze dydaktycznej chcemy doprowadzić do końca dyskusję nad reformą (seminaria, egzaminy magisterskie), zastanowić się wspólnie nad formą egzaminu wstępnego, a także w znacznym stopniu usprawnić proces zapisów na zajęcia, opracowywania ankiet służących ocenie zajęć, itp. (planujemy zakup nowoczesnego skanera).

Jak więc z tego niezwykle skrótowego omówienia wynika, czeka nas w tym roku akademickim sporo pracy i wiele ważnych zadań do wykonania. Mam nadzieję, że nam się to wszystko uda wspólnie zrealizować. Jak zwykle, w imieniu całego Kolegium Dziekańskiego, proszę o Państwa pomoc, poparcie i życzliwość.

Prof. dr hab. Michał Karoński

★ ★ ★ ★ ★

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał dnia 31.05.1996 prof. drowi hab. Michałowi Karońskiemu tytuł naukowy.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 14.06.1996 zaopiniowała pozytywnie wnioski dr hab. Krystyny Katulskiej, dra hab. Wacława Marzantowicza (profesora nadzwyczajnego na Uniwersytecie Gdańskim), dra hab. Tomasza Szulca i dra hab. Witolda Wnuka o zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na naszym Wydziale.

* * * * *

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 21.06.1996 Dziekan przedstawił budżet Wydziału na rok 1996 podkreślając znaczny wzrost ogólny oraz wzrost dotacji KBN. Środki na działalność dydaktyczną wzrosły o 50%. Wydział otrzymał też po raz pierwszy dotację na środki trwałe. Przychody Wydziału wyniosą ogółem 1094,1 tys. zł. Na działalność statutową przeznaczone zostanie 275,7 tys. zł, na badania własne 140,6 tys. zł, na działalność dydaktyczną 135 tys. zł, a na zakup środków trwałych 195 tys. zł. Budżet studiów płatnych wyniesie 347,8 tys. zł.

* * * * *

Rada Wydziału na tym samym posiedzeniu jednomyślnie zaaprobowała utworzenie Pracowni Kryptologii. Na jej kierownika zaproponowano prof. dra hab. Jerzego Kaczorowskiego. Zaproponowano też następujący skład osobowy: dr Tadeusz Fryska, dr Jerzy Rutkowski i mgr Piotr Rejmenciak.

* * * * *

Rada zaopiniowała pozytywnie wniosek Dziekana w sprawie powołania kierowników zakładów, studiów, Zespołu Dydaktycznego Informatyki i kierownika Biblioteki Wydziału. Dziekan zaproponował następujących kierowników zakładów:

Zakład Algebry i Teorii Liczb — prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski,
Zakład Analizy Funkcjonalnej — prof. dr hab. Lech Drewnowski,
Zakład Analizy Matematycznej — prof. dr hab. Stanisław Szufła,
Zakład Dydaktyki Matematyki — dr hab. Maria Korcz,
Zakład Geometrii i Topologii — prof. dr hab. Wacław Marzantowicz,
Zakład Lingwistyki Informatycznej i Sztucznej Inteligencji — prof. dr hab. Zygmunt Vetulani,
Zakład Logiki Matematycznej — prof. dr hab. Roman Murawski,
Zakład Matematyki Dyskretnej — prof. dr hab. Michał Karoński,
Zakład Metod Numerycznych — prof. dr hab. inż. Aleksander Waszak,
Zakład Optymalizacji i Sterowania — prof. dr hab. Ryszard Urbański,
Zakład Rachunku Prawdopodobieństwa i Statystyki Matematycznej — prof. dr hab. Mirosław Krzyśko,
Zakład Równań Różniczkowych — prof. dr hab. Ireneusz Kubiaczyk,
Zakład Teorii Aproksymacji — prof. dr hab. Roman Taberski,
Zakład Teorii Funkcji Rzeczywistych — prof. dr hab. Julian Musielak,
Zakład Teorii Obliczeń — prof. dr hab. Wojciech Buszkowski,
Zakład Teorii Przestrzeni Funkcyjnych — prof. dr hab. Henryk Hudzik.

Na kierownika Zespołu Dydaktycznego Informatyki zaproponowano dra Wiesława Kurca. Na kierowników pracowni działających w ramach Zespołu zaproponowano następujące osoby: Pracownia Informatyki Szkolnej — dr Anna Ren-Kurc, Pracownia Programowania — dr Cezary Suwalski, Pracownia Baz Danych i Multimediów — dr Jan Kaczmarek, Pracownia Systemów Operacyjnych i Sieci Komputerowych — dr Wiesław Kurc. Na kierownika Pracowni Kryptologii zaproponowano prof. dra hab. Jerzego Kaczorowskiego. Na kierownika Studium Doktoranckiego zaproponowano prof. dra hab. Romana Taberskiego, Podyplomowego Studium Matematyki — prof. dra hab. Ireneusza Kubiaczyka, Studium

Zaocznego Matematyki — prof. dr hab. Krystynę Katulską. Na kierownika Biblioteki Wydziału zaproponowano mgr Halinę Wydrę.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 21.06.1996 powołała komisję w przewodzie doktorskim mgra Jacka Marcińca z Instytutu Lingwistyki UAM. Na przewodniczącą powołano prof. dr hab. Paulinę Pych-Taberską, a na recenzentów prof. dra hab. Tadeusza Batoga i dr hab. Lecha T. Polkowskiego (z Instytutu Matematyki Politechniki Warszawskiej).

* * * * *

Rada zaopiniowała pozytywnie wnioski o urlopy naukowe dla następujących pracowników: prof. dra hab. Lecha Drewnowskiego na okres 1.07–31.12.1996, prof. dra hab. Andrzeja Rucińskiego na okres 1.09–31.12.1996, mgr Mirosławy Kołowskiej-Gawiejnowicz na okres semestru zimowego roku akademickiego 1996/97 oraz dra Wojciecha Gajdy na okres 1.03–31.07.1997.

* * * * *

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek dra inż. Krzysztofa Bucholca o zatrudnienie na 1/2 etatu na naszym Wydziale w roku akademickim 1996/97.

* * * * *

Rada zaopiniowała pozytywnie również wniosek profesora Iwo Labudy z Department of Mathematics of University of Mississippi (USA) o zatrudnienie na naszym Wydziale na stanowisku *visiting professor* w okresie 1.01–30.06.1997.

* * * * *

Rada Wydziału jednomyślnie poparła wniosek o nadanie mgr Małgorzacie Bednarskiej, tegorocznej absolwentce naszego Wydziału, Medalu UAM dla najlepszych studentów studiów stacjonarnych.

* * * * *

Rada poparła jednomyślnie wnioski o przyznanie stypendiów MEN następującym studentom naszego Wydziału: Andrzejowi Dudkowi, Joannie Polcyn i Maciejowi Radziejewskiemu.

* * * * *

Rada zaopiniowała pozytywnie indywidualny tok studiów Macieja Radziejewskiego.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 21.06.1996 nadała stopień doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki mgrowi Mieczysławowi Kulasowi.

* * * * *

Rada omówiła i zatwierdziła zmiany programowe i organizacyjne toku studiów na Wydziale Matematyki i Informatyki.

* * * * *

W tym roku przyjęto na studia doktoranckie na naszym Wydziale następujące osoby: mgr Małgorzatę Bednarską (opiekun naukowy: prof. dr hab. Tomasz Łuczak), mgr Stanisława Kaczmarka (opiekun naukowy: prof. dr hab. Ryszard Urbański), mgr Anetę Sikorską (opiekun naukowy: prof. dr hab. Ireneusz Kubiacyk), mgr Piotra Rejmenciaka (opiekun naukowy: prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski), mgr Marka Adamczaka (opiekun naukowy: dr hab. Stanisław Stoiński). Mgr Przemysław Kamiński został przeniesiony ze studiów zaocznych na studia dzienne (II rok). Na zaoczne studia doktoranckie przyjęto mgra Macieja Piaseckiego i mgr Krystynę Stein (opiekunem naukowym obu tych osób jest prof. dr hab. Zygmunt Vetulani).

* * * * *

Dnia 17.09.1996 odbyła się w Kicinie narada rektorsko-dziekańska, na którą zaproszone zostały zespoły dziekańskie wszystkich wydziałów oraz przedstawiciele administracji Uczelni. W otwierającym naradę wystąpieniu JM Rektor UAM prof. dr hab. Stefan Jurga rozwinął tezy swojego programu wyborczego i określił zadania kierownictwa Uczelni i jej wydziałów na obecną kadencję i dalszą przyszłość. Dla Wydziału Matematyki i Informatyki istotna jest wyrażona przez władze rektorskie wola kontynuacji budowy uniwersytetu na Morasku i umieszczenia tam wydziałów przyrodniczych, wśród nich Wydziału Matematyki i Informatyki jako następnego po przeprowadzeniu się tam Wydziału Fizyki. Do tego wątku JM Rektor powrócił w czasie mającej miejsce dnia 18.09.1996 rozmowy z wybranymi na nową kadencję senatorami Wydziału. JM Rektor zaproponował podjęcie prac studyjnych nad dostosowaniem istniejącego projektu architektonicznego budynków do bieżących potrzeb Wydziału.

* * * * *

23.09.1996 odbyło się w Małej Auli UAM uroczyste posiedzenie Senatów kadencji 1993–96 i 1996–99. Po wystąpieniach JM Rektora UAM prof. dra hab. Stefana Jurgi i kończącego urzędowanie na tym stanowisku prof. dra hab. Jerzego Fedorowskiego, wręczone zostały nominacje na stanowiska profesorskie. Z rąk obu Rektorów otrzymali je następujący pracownicy naszego Wydziału: prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski oraz prof. dr hab. Michał Karoński na stanowisko profesora UAM na stałe i dr hab. Tomasz Szulc na stanowisko profesora UAM na 5 lat.

* * * * *

Na swoim pierwszym zwyczajnym posiedzeniu w dniu 23.09.1996 Senat UAM zaopiniował pozytywnie kandydaturę mgr inż. Przemysława Stolarskiego na stanowisko kierownika Ośrodka Informatyki UAM.

* * * * *

Na swoim posiedzeniu w dniu 23.09.1996 Senat powołał komisję mającą zbadać prawne możliwości zastosowania przepisów prawa autorskiego, które pozwalają na umniejszenie podatków nauczycieli akademickich.

* * * * *

Minister Edukacji Narodowej przyznał prof. drowi hab. Romanowi Murawskiemu nagrodę indywidualną za osiągnięcia naukowe.

* * * * *

JM Rektor UAM przyznał nagrody za osiągnięcia naukowe następującym pracownikom naszego Wydziału: nagrodę I stopnia otrzymał prof. dr hab. Tomasz Łuczak, nagrody II stopnia otrzymali: dr Grażyna Anioł (za rozprawę doktorską), dr Grzegorz Banaszak, prof. dr hab. Paweł Domański, prof. dr hab. Mieczysław Mastyło oraz prof. dr hab. Tomasz Szulc.

★ ★ ★ ★ ★

JM Rektor przyznał Dziekanowi prof. dr hab. Michałowi Karońskiemu nagrodę I stopnia za osiągnięcia w pracy dydaktyczno-organizacyjnej.

★ ★ ★ ★ ★

JM Rektor UAM przyznał też nagrody III stopnia pracownikom naszego Wydziału nie będącym nauczycielami akademickimi. Otrzymali je: Krzysztof Dyczkowski, Maria Kaczmarek, mgr Danuta Kmieciak, Teresa Nowak i mgr Maria Wisła.

★ ★ ★ ★ ★

Dziekan przyznał nagrody osobom, które w ubiegłym roku akademickim wyróżniły się w różnych sferach działalności Wydziału. Nagrody otrzymali: dr Wiesław Kurc, dr Anna Ren-Kurc, dr Janina Sierocka, dr Katarzyna Wład, dr Artur Michalak, mgr Dariusz Staszak, dr Cezary Suwalski, mgr Jerzy Puchała, dr Dariusz Bugajewski, dr Andrzej Gaszak, mgr Krzysztof Jassem, dr Irena Skipor-Rybacka i dr Tadeusz Werbiński.

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Sebastian Urbański, doktorant w Zakładzie Matematyki Dyskretnej, otrzymał III nagrodę za pracę pt. „Liczby Folkmana” w organizowanym przez Oddział Toruński Polskiego Towarzystwa Matematycznego Konkursie im. J. Marcinkiewicza.

★ ★ ★ ★ ★

Cztero studentów naszego Wydziału, a mianowicie Maciej Radziejewski (V rok, sekcja teoretyczna), Andrzej Dudek (II rok), Joanna Polcyn (III rok) i Danuta Rutkowska (IV rok, specjalność informatyka) brało udział w *Third International Competition for University Students in Mathematics* w Płowdiw (Bułgaria). Jednym z jurorów (a także opiekunem grupy naszych studentów) był dr Artur Michalak. Maciej Radziejewski otrzymał na tym konkursie I nagrodę.

Z historii ...

250 lat temu, 14.06(07).1746 zmarł w Yorku Colin Maclaurin (ur. w lutym 1698). W wieku 11 lat wstąpił na Uniwersytet w Glasgow. W roku 1717 został profesorem matematyki w Marischal College w Aberdeen, a w 1725, z rekomendacji I. Newtona, profesorem Uniwersytetu w Edynburgu. Rozwijał dalej wiele wyników Newtona. Wśród jego osiągnięć jest rachunek fluksji, w którym znajdujemy rozważania nad teorią granic, badania ekstremów, całkę nieoznaczoną i słynny szereg Maclaurina (rozważany już w 1715 przez B. Taylora).

50 lat temu, 4.6.1946 zmarł w Helsinkach Ernst Leonard Lindelöf (ur. 7.3.1870). W latach 1887–1890 studiował w Helsinkach. Doktoryzował się w 1893 w Helsinkach, w

1895 został docentem, a w 1903 profesorem. Zajmował się głównie teorią funkcji (był twórcą szkoły fińskiej) i analizą. W 1912 ukazało się jego dzieło Einführung in die höhere Analysis. Powszechnie znany jest jego dowód istnienia rozwiązań równania różniczkowego zwyczajnego.

R.M.

Dnia 7.08.1996 zmarła w wieku 80 lat em. prof. dr hab. Halina Ryffert, założycielka i długoletni dyrektor Instytutu Akustyki, były długoletni dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UAM.

★ ★ ★ ★ ★

Dnia 17.09.1996 zmarł w wieku 83 lat prof. dr hab. Wiktor Jankowski, emerytowany profesor Politechniki Poznańskiej, członek honorowy Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Prof. Jankowski przez wiele lat wykładał m.in. geometrię analityczną i algebrę liniową dla studentów matematyki UAM.

★ ★ ★ ★ ★

Dnia 20.09.1996 zmarł nagle w Warszawie w wieku 83 lat profesor Paul Erdős, światowej sławy matematyk węgierski, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, członek honorowy Polskiego Towarzystwa Matematycznego, doktor h.c. wielu uczelni, w tym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

★ ★ ★ ★ ★

Na naszym Wydziale odbyły się w ostatnim okresie następujące publiczne obrony rozpraw doktorskich:

1. Dnia 14.06.1996 obrona rozprawy mgra Mieczysława Kulasa, której temat brzmiał: „Pewne oszacowania w teorii L -funkcji Dirichleta”, a której promotorem była dr hab. Krystyna Bartz.

2. Dnia 10.09.1996 obrona rozprawy mgra Wiesława Śliwy z WSP w Zielonej Górze. Jej temat brzmiał: „ (LF) -przestrzenie i zagadnienie ilorazu óśrodkowego”, a promotorem był prof. dr hab. Jerzy Kąkol.

3. Dnia 16.09.1996 obrona rozprawy mgra Jacka Marcińca z Instytutu Lingwistyki UAM. Temat rozprawy brzmiał: „Metoda unifikacji w procedurach wyznaczania gramatyk kategorialnych”, a promotorem był prof. dr hab. Wojciech Buszkowski.

We wszystkich trzech przypadkach komisje postanowiły wystąpić do Rady Wydziału z wnioskami o nadanie stopnia doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki. Ponadto komisja w przewodzie doktorskim mgra Wiesława Śliwy postanowiła wystąpić do Rady Wydziału z wnioskiem o przedstawienie jego rozprawy do nagrody Prezesa Rady Ministrów, zaś komisja w przewodzie mgra Jacka Marcińca z wnioskiem o Nagrodę Ministra.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Michał Karoński został honorowym przewodniczącym Polsko-Austriackiego Konkursu Matematycznego dla Uczniów Szkół Średnich w roku 1996.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Michał Karoński został wybrany jako członek do Prezydium Komitetu Matematyki PAN.

* * * * *

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski został wybrany do Komitetu Doradczego czasopisma *Acta Arithmetica*.

O książkach . . .

John Tyerman Williams, Kubuś Puchatek i filozofowie, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 1996, ss. 179, tłum. z ang. R.T. Prinke, ilustr. E.H. Shepard.

Dziś na początek roku akademickiego, coś lżejszego, na pół żartobliwego nawet. Któż z matematyków nie zna i nie jest (żeby użyć modnego słowa) fanem dwu niewielkich książeczek o niezwyklej urodzie, a mianowicie Kubusia Puchatka i Chatki Puchatka A.A. Milne'a, czytanych czy to w oryginale angielskim, czy w kongenialnym przekładzie Ireny Tuwim (o walorach tego przekładu przekonuje każda nowa próba tłumaczenia Kubusia na polski — było ich w ostatnich latach kilka, wszystkie nieudane). Teraz otrzymaliśmy niejako uzupełnienie tych tomików, a mianowicie książkę pokazującą z całą wyrazistością genialność Puchatka (o czym zresztą każdy jego fan jest z pewnością przekonany). J.T. Williams próbuje bowiem wykazać, że cała filozofia europejska, poczynając od greckich kosmologów, poprzez pitagorejczyków, Platona, Arystotelesa, stoików, epikurejczyków, dalej Kartezjusza, Spinozę, Leibniza, Kanta, Hegla, empirystów brytyjskich aż po Russella, Poppera, Wittgensteina, Nitzsche'go i egzystencjalistów jest w istocie zawarta we wspomnianych dwu książeczkach. Tym samym teza A.N. Whiteheada głosząca, że europejska tradycja filozoficzna składa się z kolejnych przypisów do Platona zostaje potwierdzona, z tym że zamiast „Platona” wstawić należy „Kubusia Puchatka”. Jak powiedzieliśmy, jest to opowieść pół żartem, pół serio, ale napisana świetnie. Doprawdy znakomita lektura dla umysłu zmęczonego codziennością i rozbieganiem otaczającego nas świata zmierzającego donikąd.

R.M.

Z dniem 1.09.1996 zatrudnieni zostali na naszym Wydziale: mgr inż. Marzenna Stefańska (st. referent; na czas nieobecności pani Elżbiety Skrzypczak) oraz mgr Bogumił Szmańda (prac. inżynierijno-techniczny).

* * * * *

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej przyznała, na wniosek Wydziału, dofinansowanie na wyposażenie Biblioteki Wydziałowej w kwocie 208 790 zł.

* * * * *

Biblioteka Wydziału wzbogaciła w okresie letnim swe zbiory o 9 nowych tytułów czasopism, w łącznej liczbie 138 woluminów. Ze środków grantu KBN i NSF „Research in combinatorial probability” realizowanego wspólnie z Emory University przez profesorów M. Karońskiego, T. Łuczaka i A. Rucińskiego zakupiono następujące tytuły: *The*

Annals of Applied Probability, The Annals of Probability, The Annals of Statistics, Combinatorics, Probability and Computing, Journal of Algorithms, Journal of Combinatorial Theory, SIAM Journal of Computing oraz *SIAM Journal of Discrete Mathematics*. Czasopismo *Discrete Mathematics* jest darem profesora Joela Spencera z Courant Institute (New York University), współredaktora *Random Structures and Algorithms*.

Cytat

Poza bezinteresownym poszukiwaniem prawdy, nic nie daje większej przyjemności uczonym niż eksponowanie bezmyślności, ignorancji i głupoty innych uczonych.

John Tyerman Williams, *Kubuś Puchatek i filozofowie*,
Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 1996

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski wygłosił na II Europejskim Kongresie Matematyki w Budapeszcie na zaproszenie organizatorów wykład sesyjny pt. „Boundary values of Dirichlet series and the distribution of primes”.

* * * * *

Tegoroczna XII Konferencja *Informatyka w szkole* odbyła się w dniach 11–14.09.1996 w Lublinie. Jej wiodącym tematem była problematyka nauczania informatyki w szkolnictwie podstawowym i średnim oraz rola informatyki w nauczaniu innych przedmiotów. Z ramienia Wydziału w konferencji brała udział dr Anna Ren-Kurc.

* * * * *

W dniach 28.05–6.06.1996 prof. Jeong Han-Kim z Bell Laboratories, Murray Hill (USA) gościł w Zakładzie Matematyki Dyskretnej.

* * * * *

W dniach 3-4.06.1996 gościem Wydziału był prof. Joel Rivat z Uniwersytetu w Lyonie (Francja), który wygłosił wykład zatytułowany *Zagadnienia Piateckiego-Shapiro*.

* * * * *

Gościem Zakładu Rachunku Prawdopodobieństwa i Statystyki Matematycznej był w dniach 17–21.06.1996 prof. R.A. Abuser z Uniwersytetu Permskiego (Rosja).

* * * * *

Gościem Zakładu Matematyki Dyskretnej w dniach 18–22.06.1996 był prof. Wojtech Rodl z Uniwersytetu Emory w Atlancie (USA).

* * * * *

Prof. P.E. Haxell z University of Waterloo (Kanada) był w dniach 7–14.07.1996 gościem Zakładu Matematyki Dyskretnej.

* * * * *

Dnia 8.07.1996 prof. Fernanda Botelho z University of Memphis (USA) wygłosiła na Wydziale wykład zatytułowany *Neural networks and some dynamical features simulated by them*.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Maria Polkowska (UW) i prof. dr hab. Lech Polkowski (PW) wygłosili dnia 16.09.1996 wykład *Mereologia przybliżona i próby jej zastosowania do przybliżonego wnioskowania w języku naturalnym*.

★ ★ ★ ★ ★

Gościem Zakładu Geometrii i Topologii był dr Mathias Flach z Uniwersytetu w Heidelbergu, ktoru wygłosił odczyt zatytułowany *Modular curves and Galois deformations*.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Mieczysław Mastyło w dniach 15.05–15.06.1996 przebywał w Uniwersytecie Luleå (Szwecja), gdzie prowadził badania naukowe i wygłosił odczyty.

★ ★ ★ ★ ★

Dr Tomasz Kubiak przebywał w dniach 27.05–29.07.1996 na Uniwersytecie w Bilbao (Hiszpania), gdzie prowadził badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Henryk Hudzik przebywał w dniach 29.05–28.06.1996 w Luleå University of Technology (Szwecja) w ramach współpracy naukowej.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Andrzej Sołtysiak przebywał w dniach 1–30.06.1996 w Universidad Nacional Autonoma de Mexico w Meksyku (Meksyk), gdzie prowadził wykłady.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Jerzy Kąkol brał w dniach 2–6.06.1996 udział w *Jordanicum Mathematical Conference*.

★ ★ ★ ★ ★

Dr Jerzy Jaworski w dniach 3–7.06.1996 brał udział w konferencji *Probabilistic Methods in Discrete Mathematics*, która odbyła się w Pietrozawodsku (Rosja).

★ ★ ★ ★ ★

Dr Leszek Skrzypczak w dniach 3–12.06.1996 brał udział w konferencji *Integral Geometry, Radon Transforms and Complex Analysis* odbywającej się w Wenecji (Włochy).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Julian Musielak brał udział w *The Thirty-Fourth International Symposium on Functional Equations*, które odbyło się w Wiśle-Jaworniku w dniach 10-19.06.1996.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Mirosław Krzyśko i pracownicy Zakładu Rachunku Prawdopodobieństwa i Statystyki Matematycznej brali udział w *VI International Conference on Mathematical*

Statistics, odbywającej się w dniach 17–21.06.1996 w Jachrance pod Warszawą.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Andrzej Sołtysiak brał udział w *19 Conference on Operator Theory*, która w dniach 2–8.07.1996 odbyła się w Timisoarze (Rumunia).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Stanisław Szufła, mgr Daria Bugajewska i dr Dariusz Bugajewski w dniach 7–13.07.1996 brali udział w *Prague Mathematical Conference 1996* w Pradze (Czechy).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Witold Wnuk brał udział w konferencji *II Convegno di Analisi Reale e Teoria della Mioura* organizowanej przez Università degli Studi di Napoli Federico II w dniach 12–21.07.1996.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Julian Musielak w dniach 15–19.07.1996 brał udział w konferencji *Seventh Meeting on Real Analysis and Measure Theory*, odbywającej się w Ischii (Włochy).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski w dniach 17–21.07.1996 brał udział w *Elementary and Analytic Number Theory Conference*, która odbyła się we Wiedniu (Austria).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski w dniach 21–27.07.1996 brał udział w *European Congress of Mathematics*, który odbył się w Budapeszcie (Węgry).

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Beata Świrską brała udział w *Eight European Summer School in Logic, Language and Information*, która w dniach 12–23.08.1996 odbyła się w Pradze (Czechy).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Tomasz Szulc w dniach 13–18.08.1996 przebywał w Technische Universität Chemnitz Zwickau (RFN), gdzie brał udział w konferencji naukowej.

★ ★ ★ ★ ★

Dr Tomasz Kubiak brał udział w *8th Prague Topological Conference* odbywającej się w dniach 18–24.08.1996 w Pradze (Czechy).

★ ★ ★ ★ ★

Dr Mieczysław Cichoń wygłosił gościnny wykład na *VII International Colloquium on Differential Equations*, które odbywało się w dniach 18–24.08.1996 w Plovdiv (Bułgaria).

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Jolanta Grała w dniach 23–27.08.1996 brała udział w *Szkole Matematyki Poglądowej* odbywającej się w Siedlcach.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Ryszard Urbański przebywał w dniach 1–30.09.1996 jako *visiting professor* na Uniwersytecie w Karlsruhe.

★ ★ ★ ★ ★

Dr Wojciech Gajda w ramach współpracy naukowej przebywał na Uniwersytecie w Bielefeld (RFN) w dniach 8–20.09.1996.

★ ★ ★ ★ ★

Dr Kazimierz Świrydowicz i mgr Mirosława Kołowska-Gawiejnowicz brali udział w *II Polskich Warsztatach Logiczno-Filozoficznych*, które odbyły się w dniach 10–14.09.1996 na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Krystyna Katulska i mgr Jolanta Grała w dniach 16–19.09.1996 brały udział w konferencji *International Biometrics Colloquium* odbywającej się w Inowrocławiu.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Julian Musielak brał udział w *III Zielonogórskich Konfrontacjach Matematycznych*, odbywających się w Zielonej Górze w dniach 17–20.09.1996.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Witold Wnuk brał w dniach 21–29.09.1996 udział w konferencji naukowej organizowanej przez Center for Studies on Functional Analysis and Approximation Theory of the University of Basilicata w Acquafredda di Maratea (Włochy).

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 21–26.09.1996 dr Grzegorz Banaszak i dr Wojciech Gajda brali udział w *International Conference on p-adic Theories*, odbywającej się w Platia d'Arno (Hiszpania).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Krystyna Katulska i prof. dr hab. Mirosław Krzyśko brali udział w konferencji *Workshop Lubiatów'96* w dniach 22–27.09.1996.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Tomasz Łuczak w dniach 22.09–23.10.1996 będzie przebywać w Emory University (Atlanta, USA) i Rutgers University (New Brunswick, USA), gdzie będzie brać udział w konferencji i prowadzić badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Jacek Marciniak w dniach 22–29.09.1996 przebywał w Gif-sur-Yvette (Francja), gdzie brał udział w konferencji *Recital'96*.

★ ★ ★ ★ ★

Dr hab. Maria Korcz przebywała w dniach 23–26.09.1996 na Uniwersytecie w Osnabrück (RFN) w ramach wymiany miast partnerskich.

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Daria Bugajewska i dr Dariusz Bugajewski brali udział w *III International Conference on Functional Analysis* odbywającej się w dniach 23–28.09.1996 w Acquafredda di Maratea (Włochy).

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Marek Szczerba w dniach 23–25.09.1996 brał udział w konferencji *Logical Aspects of Computational Linguistics* odbywającej się w Nancy (Francja).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Julian Musielak w dniach 24–27.09.1996 brał udział w *Symposium on Singularities* odbywającym się na UJ w Krakowie.

★ ★ ★ ★ ★

Dr hab. Maciej Wygralak brał udział w *International Conference on Fuzzy Logic in Engineering and Natural Sciences*, która w dniach 24–27.09.1996 odbyła się w Zittau (RFN).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Zygmunt Vetulani w dniach 26.09–3.10.1996 przebywał w Uniwersytecie Paris 7 w Paryżu (Francja), gdzie przeprowadzał konsultacje w ramach projektu Polex.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Julian Musielak będzie brać udział w *Conference on the occasion of 70-th birthday of Prof. C. Vinti*, która w dniach 30.09–4.10.1996 odbędzie się w Perugii (Włochy).

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 2.10–17.12.1996 prof. dr hab. Mieczysław Mastyło przebywać będzie w Centre de Recerca Matematica Institut d'Estudis Catalans (Hiszpania), gdzie wygłosi odczyty i będzie prowadzić badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Lech Drewnowski będzie prowadzić prace badawcze w University of Mississippi (USA) do dnia 31.12.1996.

Notatka

Za parę miesięcy, w grudniu, mija 55 rocznica przystąpienia USA do II wojny światowej. Jednocześnie we wrześniu tego roku mija 105 rocznica urodzin Williama F. Friedmana, człowieka, który w znacznym stopniu przyczynił się do amerykańskich sukcesów militarnych. Mimo iż nie był matematykiem, to jednak w twórczy sposób wykorzystywał ją w kryptologii.

William Frederic Friedman urodził się 24 września 1891 roku. W 1915 roku zaangażowano go w Riverbank Laboratories, posiadłości należącej do bogatego przemysłowca George'a Fabyana. Friedman został tam zatrudniony jako kierownik wydziału szyfrów. Był to pierwszy ważny etap w jego kryptologicznym życiu. Opublikował wówczas swoje pierwsze prace poświęcone kryptologii. Pracował u Fabyana do momentu, gdy w listopadzie 1920 roku otrzymał propozycję zatrudnienia jako cywilny kryptoanalityk armii lądowej. Otrzymał 6-miesięczny kontrakt, który przedłużano ponad 34 lata. Rozpoczął się w ten sposób drugi etap jego życia, który przyniósł mu wiele nieprzespanych nocy, ale dał także nieśmiertelną sławę. W 1921 roku W. Friedman uzyskuje tytuł Głównego Kryptoanalityka Departamentu Wojny. Po przeprowadzonej w 1929 roku reorganizacji służb kryptologicznych powołano w US Army służbę Wywiadu Łączności. Jej dyrektorem został Friedman. W 1931, z jego inicjatywy, powołano Szkołę Wywiadu Łączności. Wielu jej absolwentów znalazło później, w latach wojny, zatrudnienie w komórkach kryptoanalitycznych różnego szczebla.

Od początku lat 20-tych służby kryptologiczne US Navy prowadziły systematyczne (niekiedy udane) próby łamania kodów stosowanych przez dyplomację i marynarkę japońską. Wprowadzenie przez Japończyków, na początku 1939 roku, maszyn szyfrujących nowego typu postawiło przed Amerykanami trudny problem. Z jednej strony oczywiste były korzyści płynące ze „złamania” kodu (zwanego przez nich „purpurowym”), z drugiej — ogromne trudności na drodze do osiągnięcia tego celu. Nie wnikając w niejasne, nawet do dzisiaj, szczegóły wydaje się, że to właśnie William Friedman, po kilkunastu miesiącach wytężonej pracy (1938-1940), rozwiązał tajemnicę japońskiego kodu. Znajomość przesyłanych przez Japończyków rozkazów oddała Amerykanom wielkie usługi. Między innymi dzięki niej wygrali bitwę o Midway, zestrzelili samolot, którym leciał admirał I. Yamamoto oraz w znacznym stopniu kontrolowali poczynania swoich przeciwników w toczących się działaniach wojennych. Cena, którą zapłacił Friedman za to zwycięstwo była wysoka: po omdleniu spowodowanym wyczerpaniem psychicznym spędził trzy miesiące w szpitalu, a do pracy powrócił dopiero wiosną 1941 roku. Trzeci etap w jego życiu rozpoczął się w 1945 roku. Po rozwiązaniu agencji, w której służył, Friedman pracował na różnych stanowiskach związanych z kryptologią. Odszedł na emeryturę w 1955, pozostając jednak na stanowisku konsultanta. Zmarł w 1969 roku.

Zasługi W.F. Friedmana dla kryptologii są ogromne. Napisał szereg podręczników, na których wychowały się pokolenia amerykańskich kryptoanalityków; był autorem studiów dotyczących kryptograficznych aspektów pism R. Bacona, E.A. Poe oraz W. Shakespeare'a; opublikował parę artykułów teoretycznych, w których problemy kryptologiczne opisano metodami ściśle matematycznymi; wprowadził do kryptologii pojęcie indeksu zgodności, który pozwala znaleźć długość klucza szyfrowania — metoda ta zastąpiła wcześniejszą, zaproponowaną przez F. Kasiskiego. Friedman był jednym z tych, którzy pokazali jak można wykorzystać matematykę do zagadnień kryptologicznych. Warto o tym pamiętać, kiedy uczymy się co to takiego permutacja, i zastanawiamy się do czego coś takiego może służyć ...

Mgr Stanisław Gawiejnowicz

Opracowanie Informatora: Maciej Kandulski (mkandu@math.amu.edu.pl)
Roman Murawski (rmur@math.amu.edu.pl)

<http://www.amu.edu.pl/amu/matematyka/info.html> (numer bieżący)
<http://www.amu.edu.pl/amu/matematyka/info-old.html> (numer z poprzedniego miesiąca)